

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ

1. АНАЛІЗ КАЗУСУ ПРОКУЛА

Джерела античного римського права найбагатше подано у другому томі Збірника Юстиніана – Дигестах (виданих 30 грудня 533 р.).

Витяги з творів класичних юристів, що становлять зміст цього величезного (близько 3 млн. рядків) зібрання, по суті справи, тільки й дали можливість наступним поколінням юристів гідно оцінити досягнення античної правової науки. Блискуча майстерність аналізу всіляких дійсних і вигаданих казусів для правильного їхнього розв'язання, відбита в цих творах, набула всесвітньої слави. Навіть у ХХ столітті вивчення логічних прийомів аналізу, що уживалися під час розгляду казусів римськими юристами I – II століть, уважалося в європейських університетах за найкращу школу професійного готування правознавців.

Класичні юристи зазвичай не мали готових рішень. Аналізуючи реальний або навіть вигаданий конкретний казус, вони прагнули якнайбільш всебічно його розглянути під різними поглядами, зіставити його з іншими, з поглядами своїх попередників. Витворене рішення мало брати на увагу найможливіші варіанти. Адже самі міркування класичних римських юристів правили суддям згодом за поважний еталон, на який можна було покликатися під час вирішення подібних справ. Ці юристи аж ніяк не були професорами.

Методика класичних юристів може бути дуже виразно зілюстрована прикладом аналізу казусу, поданого на розгляд Прокула – римського юриста I ст., засновника напряму, або школи, прокуліанців.

Справа полягала в такому. Мисливець упіймав у поставлену ним пастку дикого кабана. Кабану пощастило видобутися з пастки й утекти до лісу через якусь людину, яка зглянулася на нього. Повстало питання, чи відбулося в

цьому разі порушення права власності мисливця. Прокул розглянув вісім можливих обставин, від яких залежить розв'язання цієї справи.

Скільки і яких саме обставин можете назвати Ви?

2. ДОПОВІДЬ З ТЕМИ:

"ІМПЕРАТРИЦЯ ФЕОДОРА (БЛИЗЬКО 497 Р. Н. Е. — 548 Р.) – ОДНА З ПЕРШИХ ПРАВИТЕЛЬОК, ЯКА ВИЗНАЛА ПРАВА ЖІНОК"

Шановні колеги. Підготуйте, будь ласка, доповідь з теми: "Імператриця Феодора (близько 497 р. н. е. — 548 р.) - одна з перших правительок, яка визнала права жінок".

При підготовці вашої доповіді використайте, будь ласка, одну з нижчеподаних Новел Юстиніана (на вибір), присвячених захисту інтересів жінок. Текст потрібно буде перекласти з англійської на українську.

https://eclass.duth.gr/modules/document/file.php/КОМ04405/MILLER_SARRIS_The_Novels_of_Justinian_2018.pdf

Альтернативне посилання:

<https://eclass.duth.gr/modules/document/file.php/КОМ04405/MILLER%20SARRIS%20The%20Novels%20of%20Justinian%202018.pdf>

The Novels of Justinian

A Complete Annotated English Translation

1. Novel no. 14. pp. 181 – 184. Brothels not to be kept in any part of the Roman realm.

2. Novel no. 22. pp. 233 – 272. Remarriages.

3. Novel no. 117. pp. 751 – 765. Various heads, including dissolution of marriage.
 4. Novel no. 118. pp. 767 – 773. Constitution abolishing agnatic rights; and ruling on calls in intestacy.
 5. Novel no. 97. pp. 647 – 656. Equality of dowry with pre-nuptial gift, and other heads.
 6. Novel no. 134. pp. 896 – 900. Deputies; adulterous women; other heads.
 7. Novel no. 143. pp. 937 – 939. Women raped; those who marry the rapists.
- З повагою Тарас Олександрович.

3. АНАЛІЗ ТВОРІВ ДАВНЬОРИМСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Дамоклів меч: Антична новела; Упоряд., з давньогр. і лат. перекл. Й. Кобів та Ю. Цимбалюк; Передм. Й. Кобова; Приміт. Й. Кобова та Ю. Цимбалюка. — К.: Дніпро, 1984. — 285 с. — (Вершини світового письменства, т. 49).

РИМСЬКА НОВЕЛА.

Тіт Лівій (59 р. до н. е. - 17 р. н. е.). **ТРАГЕДІЯ ЛУКРЕЦІЇ.** «Від заснування Рима», кн. I, розд. 57–59. С. 142–145.

Дайте юридичний аналіз причин вигнання останнього римського царя Тарквінія Гордого.
Охарактеризуйте заснування республіканського ладу в Римі.

ОБУРЛИВЕ СВАВІЛЛЯ РИМСЬКОГО ПАТРИЦІЯ. «Від заснування Рима», кн. III, розд. 44–49, 56–58. С. 145–153.

Ким були народні трибуни і які повноваження вони мали?

Охарактеризуйте колегію децемвірів та її діяльність.

Які права мав голова римської сім'ї при вирішенні позову про його дітей?

Охарактеризуйте інститут трибунського втручання у ранній Римській республіці.

Ким були ліктори і які повноваження вони мали?

Які права римляни називали опорами своєї свободи за доби ранньої Республіки?

Охарактеризуйте інститут запоруки в римському судочинстві.

Чи могла вільнонароджена особа, яка була громадянином або громадянкою Риму, бути відданою у рабство за рішенням римського суду?

Охарактеризуйте співвідношення повноважень сенату і колегії децемвірів у Римі V ст. до н. е.

Які правові наслідки мало нез'явлення обвинуваченого до римського суду доби ранньої Республіки?

Валерій Максим (Перша пол. I ст. н. е.). **МАТИ І ДОЧКА.** *«Найпримітніші вчинки і висловлювання»*, кн. V, розд. 4. С. 161.

Охарактеризуйте інститут *Tresviri capitales*, або *tresviri nocturni* у Стародавньому Римі.

Якою була процедура помилування засудженої за тяжкий злочин й ув'язненої особи знатного роду в Римській державі?

Л. Апулей Мадаврський (бл.124-бл.180 рр. н. е.). **ЗЛОЧИННА ЛЮБОВ МАЧУХИ ДО ПАСИНКА.** *«Метаморфози»*, кн. X, розд. 2–12. С. 246–252.

Чи могли раби бути частиною посагу нареченої в Стародавньому Римі?

Яким був ступінь свободи та соціальної влади заможної римлянки?

Яке покарання передбачалося за кровозмішення і вбивство у Римській державі II ст. н.е.?

Ким були декуріони і які повноваження вони мали?

Які права мав голова римської сім'ї в разі скоєння злочину його домашніми?

Чи вважалося правомірним покарання без суду за найтяжчі злочини в Стародавньому Римі?

Як висловлювали своє рішення судді у римському судівництві?

Охарактеризуйте сенат колонії або муніципію як судову інстанцію.

Яким чином злочинець міг unikнути страти у Стародавньому Римі?

ПРИМІТКИ. РИМСЬКА НОВЕЛА. С. 268–281.

Будь ласка, прочитайте також примітки до вказаних новел.

З текстами можна ознайомитися у прикріпленому файлі [Damokliv_mech_Antychna_novela.pdf](#)